

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo poljoprivrede

Uredba (EU) 2016/2031

Biljna putovnica

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

UPRAVA ZA POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE, BILJNU
PROIZVODNJU I TRŽIŠTE

Foto: Dunja Halapija Kazija

S obzirom na to da se **14. prosinca 2019.** počela primjenjivati [Uredba \(EU\) 2016/2031](#) od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2016/2031), dolazi do određenih promjena vezanih uz izdavanje biljnih putovnica. Također, na snagu je stupio i novi [Zakon o biljnom zdravstvu](#) («Narodne novine», br. 127/19), kojim se osigurava provedba Uredbe (EU) br. 2016/2031.

Jedna od najvažnijih promjena koja se uvodi je **standardizirani format biljne putovnice**.

Druga bitna promjena koju je važno napomenuti je obveza izdavanja biljnih putovnica **za sve bilje za sadnju¹ i sjeme četrdesetak biljnih vrsta**.

Svi specijalizirani subjekti koji će izdavati biljnu putovnicu imaju **obvezu upisa u Službeni registar** specijaliziranih subjekata (u daljnjem tekstu: Registar).

Biljna putovnica

Biljna putovnica službena je etiketa za premještanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta unutar područja EU-a te gdje je to primjenjivo, u zaštićena područja i unutar njih. Biljnom putovnicom potvrđuje se zdravstvena ispravnost bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta te se potvrđuje usklađenost sa svim temeljnim zahtjevima za premještanje unutar područja EU-a i za premještanje u zaštićena područja i unutar njih.

U slučaju izbijanja zaraze štetnim organizmom biljna putovnica osigurava sljedivost do bilo kojeg dijela u prodajnom lancu odnosno do izvora zaraze.

Temeljni zahtjevi za biljnu putovnicu

Biljna putovnica može se izdati:

- ako bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti nisu zaraženi karantenskim štetnim organizmima EU-a i potencijalnim karantenskim štetnim organizmima EU-a
- ako bilje za sadnju ili sjeme udovoljava uvjetima koji se odnose na regulirane nekarantenske štetne organizme EU-a
- ako bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti podrijetlom iz EU-a ili trećih zemalja udovoljavaju posebnim ili jednakovrijednim zahtjevima
- ako su bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti usklađeni s pravilima i mjerama koje se odnose na karantenske štetne organizme EU-a i potencijalne karantenske štetne organizme EU-a.

¹ „bilje za sadnju“ znači bilje čija je namjena da ostane posađeno ili posijano, sadnja ili sjetva ili presađivanje.

Standardizirani format biljne putovnice

Izgled biljne putovnice, u pogledu njezine forme, veličine i boje, dosadašnjim propisima iz područja biljnog zdravstva nije bio propisan. Novim zakonodavstvom EU-a točno je propisan izgled biljne putovnice i sve biljne putovnice trebaju se izdavati na propisan način.

Kako smo već naveli, novim propisima mijenja se dosadašnja praksa te se [Provedbenom uredbom Komisije \(EU\) 2017/2313](#) od 13. prosinca 2017. o utvrđivanju specifikacija formata biljne putovnice za premještanje unutar područja Unije i biljne putovnice za unos u zaštićeno područje i premještanje unutar njega (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba (EU) br. 2017/2313) propisuje sadržaj i format biljne putovnice.

Elementi biljne putovnice

U gornjem lijevom kutu biljne putovnice mora biti otisnuta zastava EU-a (u boji ili crno-bijela), a u gornjem desnom kutu riječi [Biljna putovnica / Plant Passport](#).

Elementi koji slijede u nastavku trebaju biti navedeni u svim biljnim putovnicama, osim ako je putovnica kombinirana s certifikacijskom etiketom. Budući da certifikacijska etiketa već sadrži navedene informacije, u tom je slučaju na biljnoj putovnici potrebna je samo zastava EU-a i referenca na biljnu putovnicu.

Elementi biljne putovnice

Biljna putovnica /
Plant Passport¹

A XXXXX²

B XX³ – XXXXX⁴

C XXXXX⁵ ili ⁶

D XX⁷ ili ⁸

Zastava EU-a u gornjem lijevom kutu (u boji ili crno-bijela)

(1) Riječi „Biljna putovnica / Plant Passport“ u gornjem desnom kutu, odvojene kosom crtom.

(2) Slovo „A“, zatim botanički naziv/biljna vrsta/biljna vrsta ili takson ili, prema potrebi, naziv dotičnog predmeta i neobavezno, naziv sorte.

(3 i 4) Slovo „B“, zatim dvoslovna oznaka države članice i registracijski broj specijaliziranog subjekta.

(5 i 6) Slovo „C“, zatim prema potrebi kôd sljedivosti bilja, biljnog proizvoda ili drugog predmeta ili jedinstveni crtični kod, QR-kôd, hologram, čip ili drugi nosač podataka (to može biti postojeći kôd koji se koristi za praćenje ili identificiranje pošiljke). Taj kôd osigurava sljedivost do subjekta koji je izdao biljnu putovnicu.

(7) Slovo „D“, zatim dvoslovna oznaka države članice podrijetla ili njezino ime
ili

(8) Slovo „D“, zatim ime treće zemlje podrijetla (ili imena više trećih zemalja) ili njezina dvoslovna oznaka (ili dvoslovne oznake više trećih zemalja).

Napomena: Za premještanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta u **zaštićena područja** potrebno je navesti riječi „Biljna putovnica - ZP / Plant Passport - PZ” te znanstveni naziv karantenskog štetnog organizma zaštićenog područja.

U Provedbenoj uredbi (EU) br. 2017/2313 navedeni su primjeri biljnih putovnica. Oblik i veličina biljne putovnice mogu se razlikovati, a font i njegova veličina ovise o vrsti, veličini i količini bilja u pakovanju, načinu pakiranja te načinu pričvršćivanja biljne putovnice.

Informacije navedene u biljnoj putovnici moraju biti vidljive golim okom, smještene u pravokutnom ili kvadratnom obliku, jasno odvojene od drugih oznaka ili slika. Moraju biti čitljive, nepromjenjive i trajne. Boja biljne putovnice nije propisana.

Prilaganje biljnih putovnica

Biljna putovnica prilaže se najmanjoj trgovinskoj jedinici predmetnog bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta (spremnik, paket, svežanj), a svakako prije premještanja unutar područja EU-a ili unosa u zaštićeno područje ili premještanja unutar njega. Biljna putovnica može se izdati za cijelu pošiljku, primjerice za sadnice povrća koje se od proizvođača premještaju prijevoznim sredstvom. Ako se takvo bilje premješta u paketu, svežnju ili spremniku, biljna putovnica se prilaže tom paketu, svežnju ili spremniku. U slučaju pojedinačne prodaje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta preporuka je izdavanje pojedinačne biljne putovnice, tako da trgovac nema potrebu za izdavanjem zamjenske biljne putovnice.

Kombiniranje biljnih putovnica s certifikacijskom etiketom

U slučaju bilja za sadnju koje je proizvedeno ili stavljeno na raspolaganje na tržište kao predosnovni, osnovni ili certificirani sadni materijal ili certificirano sjeme ili sjemenski krumpir, biljna putovnica u zasebnom obliku uključuje se u službenu etiketu sukladno odgovarajućim odredbama direktiva². U slučaju izdavanja biljnih putovnica u kombinaciji s certifikacijskom etiketom, primjenjuju se obrasci navedeni u dijelu C Priloga Provedbene uredbe (EU) br. 2017/2313.

Nadalje, u slučaju bilja za sadnju voćnih vrsta koje se stavlja na tržište kao CAC materijal biljna putovnica može se kombinirati s certifikatom proizvođača. Biljna putovnica u kombinaciji s certifikatom proizvođača može biti iste boje kao certifikat proizvođača te je u tom slučaju potrebno staviti napomenu da boja kombiniranog dokumenta ne utječe na biljnu putovnicu (“the colour of the combined document does not affect the plant passport”).

VAŽNO: biljne putovnice izdane prije 14. prosinca 2019. ostaju na snazi do 14. prosinca 2023.

Biljne putovnice prema novom formatu koji je propisan Provedbenom uredbom (EU) br. 2017/2313 izdaje se za bilje koje je proizvedeno nakon 14. prosinca 2019.

² Članak 10. stavak 1. Direktive Vijeća 66/401/EEZ (2), članak 10. stavak 1. Direktive Vijeća 66/402/EEZ (3), članak 10. stavak 1. Direktive Vijeća 68/193/EEZ (4), članak 12. Direktive Vijeća 2002/54/EZ (5), članak 28. stavak 1. Direktive Vijeća 2002/55/EZ (6), članak 13. stavak 1. Direktive Vijeća 2002/56/EZ (7), članak 12. stavak 1. Direktive Vijeća 2002/57/EZ, odnosno etiketom za predosnovni, osnovni ili certificirani materijal kako je navedeno u članku 9. stavku 1. točki (b) Direktive Vijeća 2008/90/EZ.

Primjeri biljnih putovnica

Obrasci biljne putovnice za premještanje unutar područja EU-a

	Za čitavo područje EU-a	Za zaštićeno područje
Samostalna biljna putovnica	 <p>Biljna putovnica / Plant Passport</p> <p>A <i>Solanum lycopersicum</i> B HR – 0001 C FR/5/2020 D HR</p>	 <p>Biljna putovnica - ZP / Plant Passport – PZ <i>Erwinia amylovora</i></p> <p>A <i>Capsicum</i> B HR – 0002 C D HR</p>
Biljna putovnica u kombinaciji s certifikacijskom etiketom	 <p>Biljna putovnica / Plant Passport</p> <p>Informacije potrebne za službenu etiketu za sjeme ili drugi reprodukcijски materijal</p>	 <p>Biljna putovnica - ZP / Plant Passport – PZ <i>Solanum tuberosum</i></p> <p>Informacije potrebne za službenu etiketu za sjeme ili drugi reprodukcijски materijal</p>

Napomena: veličina biljnih putovnica, upotreba granične crte, omjer i veličina njihovih elemenata i fontovi koji se upotrebljavaju u obrascima navedeni su kao primjeri, a ovisi o vrsti, veličini i količini bilja u pakovanju, načinu pakiranja, načinu pričvršćivanja biljne putovnice

Bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti za čije je premještanje unutar EU-a potrebna biljna putovnica

U skladu s novim propisima iz područja biljnog zdravstva, popis bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta za koje je potrebna biljna putovnica znatno je širi od popisa koji je bio naveden u [Direktivi Vijeća 2000/29/EZ](#) od 8. svibnja 2000. o zaštitnim mjerama protiv unošenja u Zajednicu organizama štetnih za bilje ili biljne proizvode i protiv njihovog širenja unutar Zajednice kao i u Pravilniku o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama (»Narodne novine«, br. 74/06, 84/10, 120/11, 46/14, 119/14, 24/17, 1/18 i 78/19), koji više nisu na snazi.

Biljna putovnica potrebna je za sve bilje za sadnju i određeno sjeme.

Popis bilja i biljnih proizvoda i drugih predmeta za čije je premještanje unutar područja EU-a potrebna biljna putovnica objavljen je u Prilozima XIII. i XIV. [Provedbene uredbe Komisije \(EU\) 2019/2072](#) od 28. studenoga 2019. o utvrđivanju jedinstvenih uvjeta za provedbu Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zaštitnih mjera protiv organizama štetnih za bilje te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 690/2008 i izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2018/2019.

Biljna putovnica nije potrebna za bilje, biljne proizvode i druge predmete kada se prodaju izravno krajnjem korisniku, što uključuje i neprofesionalne proizvođače bilja. To znači da, na primjer, kada vrtni centar izravno prodaje bilje, biljne proizvode i druge predmete kupcu za osobnu upotrebu, ne postoji obveza izdavanja biljnih putovnica. Iznimka je prodaja putem ugovora na daljinu (internet prodaja), kada postoji obveza izdavanja biljnih putovnica krajnjem korisniku.

Obveze specijaliziranih subjekata

Specijalizirani subjekti moraju biti registrirani i točno voditi propisane evidencije. Primjerice, oni specijalizirani subjekti koji unose ili premještaju bilje za koje je potreban fitosanitarni certifikat ili biljna putovnica podliježu obvezi upisa u Registar koji vodi nadležna uprava Ministarstva poljoprivrede. Nadalje, kako bi se osigurala sljedivost, specijalizirani subjekti moraju voditi evidenciju o bilju, biljnim proizvodima i drugim predmetima koje im isporučuju drugi specijalizirani subjekti ili ih oni sami isporučuju drugim specijaliziranim subjektima.

Isto tako, specijalizirani subjekti su u obvezi obavijestiti mjesno nadležnog fitosanitarnog ili šumarskog inspektora o sumnji ili o pojavi karantenskog štetnog organizama na bilju, biljnim proizvodima ili drugim predmetima pod njihovom kontrolom. Nadalje, obvezni su poduzeti mjere predostrožnosti kako bi spriječili širenje štetnih organizama, što uključuje i povlačenja bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta koji su bili pod njihovim nadzorom, a zaraženi su štetnim organizmom.

Još jedna novost koju donose novi propisi jest da biljne putovnice u pravilu izdaju specijalizirani subjekti pod nadzorom nadležnih tijela. Uredbom (EU) br. 2016/2031 utvrđene su odredbe o ovlaštenju specijaliziranih subjekata za izdavanje biljnih putovnica i uvjeti koje ti specijalizirani subjekti moraju ispunjavati (članak 89. Uredbe (EU) br. 2016/2031). Oni će morati imati posebna znanja za obavljanje pregleda, a koji se odnose na štetne organizme, na znakove prisutnosti štetnih organizama, simptome koje oni uzrokuju te načine sprječavanja prisutnosti i širenja tih štetnih organizama. U vezi s tim donesena je [Delegirana uredba Komisije \(EU\) 2019/827](#) od 13. ožujka 2019. o kriterijima koje specijalizirani subjekti moraju ispunjavati

kako bi zadovoljili uvjete iz članka 89. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća i o postupcima kojima se osigurava da su ti kriteriji ispunjeni.

U svrhu izdavanja biljnih putovnica specijalizirani subjekti biti će obučeni i ovlašteni od strane nadležnih tijela.

U tekućoj godini nadležna tijela organizirat će edukacije kako bi specijalizirani subjekti stekli potrebna znanja za samostalno obavljanje pregleda bilja.

Napominjemo da, do završetka spomenutih edukacija specijaliziranih subjekata, preglede bilja po prijavi godišnje proizvodnje, a prema dosadašnjim nadležnostima obavljaju: Državni inspektorat - fitosanitarna inspekcija, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu - Centar za zaštitu bilja i Hrvatski šumarski institut.

KONTAKT

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište, Sektor fitosanitarne politike

Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

telefon: 01/6109 514, 01/6109 982, 01/6109 390, 01/6109 126

e-mail: HR_plant.health@mps.hr; uprava.poljoprivrede@mps.hr